

DIN ÎNVĂȚĂTURILE SFÂNTULUI SILUAN

de Arhim. Sofronie

Despre cunoașterea voii lui Dumnezeu (III)

Sfântul Siluan a vorbit despre această temă importantă cu egumenul mănăstirii, arhimandritul Missail (+ 22 ian 1940), un om al Duhului, către care binevoia și pe care vădit îl asculta Dumnezeu.

Părintele Siluan la întreat pe egumen:

- Cum poate monahul să cunoască voia lui Dumnezeu?

- Primul meu cuvânt trebuie să-l primească ca fiind voia lui Dumnezeu , răspunse egumenul. Cine va face astfel, peste acela se va odihni harul lui Dumnezeu, dar dacă cineva mi se împotrivește, atunci eu, ca om, cedez.

Cuvântul egumenului Missail va să spună:

Părintele duhovnic, atunci când este întreat, caută în rugăciune călăuzire de la Dumnezeu, însă ca om dă răspuns în măsura credinței sale, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel: Noi credem, pentru aceea și grăim (2 Cor. 4, 13), dar în parte cunoaștem și în parte proorocim (1 Cor.13,9). În năzuința sa de a nu greși dând răspuns sau povățuind, el însuși se află sub judecata lui Dumnezeu, și de aceea, dacă se ivește o obiecțiune sau fie doar o împotrivire lăuntrică din partea celui ce întreabă, nu îndrăznește să insiste asupra cuvântului său sau să-l întărească ca fiind expresia voii lui Dumnezeu și, ca om, cedează”.

Această credință se manifesta foarte vădit în viața egumenului Missail. Odată el a chemat la sine pe un novice: părintele Sofronie (însuși autorul - n.tr.), încredințându-i o ascultare complicată și grea. Novicele a primit-o din toată inima și, făcând metania de cuviință, se îndrepta spre ușă. Dintr-o dată egumenul îl chemă înapoi. Novicele s-a oprit. Înclinându-și ușor capul și cu un glas liniștit și grav, i-a spus:

- Părinte Sofronie, nu uita: Dumnezeu nu judecă de două ori; de aceea, dacă vei face ceva în ascultare mie, atunci eu voi fi judecat de Dumnezeu, iar mata ești liber de răspundere.

Dacă cineva se împotrivea câtuși de puțin unei hotărâri sau povățuiri a egumenului Missail, atunci acest mare bărbat nevoitor, în ciuda poziției sale de administrator, răspundea de obicei: Bine, faceți cum voiți , și nu își mai repeta cuvântul. Și Sfântul Siluan, dacă întâlnea împotrivire, de asemenea, imediat tăcea.

De ce? Pentru că pe de o parte Duhul lui Dumnezeu nu rabdă nici silire, nici contrazicere, iar pe de alta, voia lui Dumnezeu este un lucru mult prea mare. Ea nu se poate cuprinde în cuvântul duhovnicului, care negreșit poartă pecetea relativității, nu își poate afla o expresie desăvârșită, și numai acela care primește cuvântul ca fiind plăcut lui Dumnezeu, fără să-l supună judecății proprii sau, cum se zice adesea “fără judecată”, numai acela a aflat calea cea adevărată, fiindcă el cu adevărat crede că “la Dumnezeu toate sunt cu putință” (Mt. 29,26). Aceasta este calea credinței, cunoscută și adevărată de experiența milenară a Bisericii.

A vorbi despre astfel de lucruri, care constituie taina netainică a vieții creștine și care totuși depășesc hotarele vieții trândave de zi cu zi și obișnuita puțină experiență duhovnicească, nu este niciodată fără de primejdie, căci mulți pot să înțeleagă cuvântul în chip greșit și greșit să-l pună în practică, iar atunci, în loc de câștig, el poate naște daune, îndeosebi dacă cineva se apropie de această nevoință cu o prea mare și mândră încredere în sine.

Când cineva dorea un sfat de la Sfântul Siluan, acestuia nu-i plăcea să dea răspuns “din mintea sa”. El avea în amintire cuvântul Cuviosului Serafim de Sarov: “Când vorbeam din mintea mea, se întâmpla să greșesc”, iar la aceasta se adăuga că greșelile pot fi mici, dar pot fi și mari.

Acea stare despre care vorbea părintelui Stratonic, și anume că “cei desăvârșiți nu grăiesc nimic de la sine... Ei grăiesc numai ceea ce le dă Duhul”, nu li se dă întotdeauna nici chiar celor care se apropie de desăvârșire, precum nici Apostolii, nici ceilalți Sfinți, nu întotdeauna făceau minuni, iar Duhul proorociei nu lucra întotdeauna la fel în prooroci, ci uneori cu putere mai mare, alteori însă se îndepărta de ei.

Sfântul Siluan deslușea limpede “cuvântul din experiență” de insufarea cea de Sus, adică de cuvântul pe care “îl dă Duhul”. Și cel dintâi este prețios, dar cel de-al doilea este mai înalt și mai sigur (cf. 1 Cor. 7,6; 7,10; 7,12; 7,25). Uneori spunea cu încredere și cu hotărâre celui ce îl întreba, că voia lui Dumnezeu este ca acesta să facă într-un anume fel, iar alteori răspundea că nu cunoaște voia lui Dumnezeu pentru el. Spunea că uneori Domnul nu dezvăluie voia Sa nici sfinților, pentru că cel ce caută către aceștia, caută cu o inimă necredincioasă și vicleană.

După cuvântul Sfântului, cel care se roagă din toată inima trece prin multe și felurite stări de rugăciune: lupta cu vrăjmașul, lupta cu sine însuși, cu patimile, lupta cu oamenii, cu închipuirile; în astfel de situații mintea nu este curată și nimica nu este limpede. Dar când vine rugăciunea curată, când mintea împreună cu inima stă neturburată înaintea lui Dumnezeu, când sufletul simte prezența harului în sine și s-a dat voii lui Dumnezeu, fiind

slobod de lucrarea patimilor și a închipuirilor care îl întunecă, atunci cel ce se roagă poate auzi însuflarea harului.

Când cel ce nu are destulă experiență și nu poate desluși cu siguranță, “după gust”, lucrarea harului de cea a patimilor, îndeosebi a mândriei, se dă acestei lucrări, adică a căuta voia lui Dumnezeu prin rugăciune, atunci e de neapărată trebuință ca unul ca acesta să-l întrebe pe duhovnic, iar el însuși, în fața oricărei experiențe sau însuflări duhovnicești, până la judecata duhovnicului asupra acesteia să țină fără greș principiul nevoinței: **“nici să primești, nici să respingi”**.

“Neprimind”, creștinul se păzește de primejdia de a socoti lucrarea sau însuflarea demonică drept dumnezeiască și de a se obișnui astfel să “ia aminte la duhurile cele înșelătoare și la învățăturile cele drăcești” și să dea închinăciune dumnezeiască dracilor.

“Nerespingând”, scapă de altă primejdie, și anume: cea de a atribui lucrarea dumnezeiască dracilor și astfel a cădea în păcatul “hulei împotriva Duhului Sfânt”, așa cum fariseii atribuiau izgonirea dracilor de către Hristos puterii lui “Veelzevul, domnul dracilor” (cf. Mt. 12,22 -32).

A doua primejdie este mai înfricoșătoare decât cea dintâi, deoarece sufletul se poate obișnui în așa măsură să respingă harul și să îl urască și să-și însușească starea de împotrivire lui Dumnezeu, încât să se determine astfel până și în planul veșniciei și, ca urmare, acest păcat “nu se va ierta lui, nici în veacul de acum, nici în cel ce va să fie” (Mt. 12,32); pe când în rătăcirea cea dinainte sufletul își poate recunoaște mai ușor greșeala și, prin pocăință, să dobândească mântuirea, deoarece nu există păcat care să nu poată fi iertat, decât păcatul de care nu ne pocăim.

Despre acest principiu cât se poate de important al nevoinței - “nici să primești, nici să respingi” - și despre felul în care se aplică în viața nevoitorului, ar trebui spuse multe, însă, deoarece în scrierea de față ne-am propus să vorbim numai despre situațiile esențiale, fără a intra în amănunte, ne vom întoarce la tema cea din început.

Cunoașterea voii lui Dumnezeu prin rugăciune, în forma ei mai desăvârșită, este un lucru rar întâlnit, dobândit numai cu prețul unei îndelungi străduințe, al unei mari experiențe de luptă cu patimile, după multe și grele ispite de la draci pe de o parte, și multe izbăviri de la Dumnezeu pe de altă parte. Însă rugăciunea din toată inima pentru ajutor este o lucrare bună și de neapărată trebuință tuturor: și mai marilor, și ucenicilor, și bătrânilor, și tinerilor, și celor ce învață, și celor ce sunt învățați, și părinților, și copiilor. Sfântul Siluan insista asupra faptului că toți, fără excepție, independent de rang sau de stare sau de vârstă, întotdeauna și în toate, fiecare așa cum știe, să ceară de la Dumnezeu luminare pentru ca

astfel, puțin câte puțin, fiecare să își apropie calea sa de calea sfintei voințe a lui Dumnezeu, până la a atinge desăvârșirea.

Traducere de ***Ierom. Rafael***

Epifania 3/96